

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

SIFIR ATIK NEDİR?

BURÇİN KABAKCI

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Kasım, 2018
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	2
2. SIFIR ATIK NEDİR?	2
3. SIFIR ATIK SİSTEMİ NASIL KURULUR?	4
4. SIFIR ATIK PROJESİNİN KAZANIMLARI.....	6
5. SONUÇ.....	7
6. KAYNAKÇA.....	7

1. GİRİŞ

Eylül 2017 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından Başbakanlık ile koordineli olarak, israfı önlemek, doğal kaynakları verimli kullanmak amacıyla Sıfır Atık projesi başlatılmıştır. Bu proje ile 2023 hedefleri ile birlikte tüm ülkede yaygınlaştırılacak ve tüm kurum ve kuruluşlar için zorunlu hale getirilecektir.

Dünya nüfusundaki yüksek artış hızı ile birlikte sanayi ve ekonominin de gelişmesi neticesinde tüketim artmış, bu durum sınırlı kaynaklarımıza olan ihtiyacı da artırmış ve doğal kaynaklarımızı daha verimli kullanma ihtiyacını doğurmuştur. Atıkların bilinçli bir şekilde yönetilmesi gerektiğinden, geri dönüşüm ve geri kazanım yapılmadan bertaraf edilen atıklar hem çevresel anlamda hem de enerji kaynağı kaybı anlamında dünyamızı tehdit etmektedir.

Yaşadığımız alanı ve sağlığımızı tehdit eden bu nedenleri ortadan kaldırmak adına başlatılan Sıfır Atık Projesi yaygınlaştırılarak hayatımızın bir parçası olması sağlanacaktır.

2. SIFIR ATIK NEDİR?

Atık malzemelerin geri dönüşüm aracılığı ile değerlendirilmesi, atığa sebep olan etkenlerin gözden geçirilmesi ve israfın önüne geçirilmesini hedefleyen atık yönetim sistemine sıfır atık denilmektedir. Bu sistemi benimseyen ve hayata geçiren firmaların hem iç ekonomiye hem de ülke ekonomisine ciddi anlamda katkıları bulunmaktadır.

İsraf edilmeden kullanılan kaynaklar ülke verimliliğini artırmaktadır. Sınırlı kaynaklara sahip olunmasına rağmen ihtiyaçlar gün geçtikçe artmaktadır. Doğal kaynaklarımızın etkin bir şekilde kullanılması artan ihtiyaçların karşılanabilmesi için oldukça önemlidir. Bu sebepten dolayı sıfır atık yönteminin önemi tüm dünyada dikkat çekmiş ve uygulama aşamasına geçilmeye başlanmıştır.

Ülkemizde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından da desteklenen Sıfır Atık uygulaması projeye dönüştürülmüştür. Bu projenin amacı; kaynakların verimli kullanılabilmesi, atık oluşumunun minimuma indirilmesi, israfın önüne geçilmesi, oluşan atıkların türlerine göre ayrı ayrı toplanması ve bu atıkların geri dönüşüm ile enerji kaynağı haline getirilebilmesi ve dolayısı ile çevreye verilen zararın engellenmesidir.

Meydana gelen atıkların geri dönüştürülmeden yok edilmeye çalışılması, doğal kaynaklarımızın olması gerekenden daha hızlı tüketilerek ileride yaşanabilecek çevre ve kaynak sorunlarını beraberinde getirecektir. Bu nedenle var olan doğal kaynakların verimli ve planlı bir şekilde kullanılması ve oluşan atıkların geri dönüşüm sayesinde yeniden kullanılabilir hale gelerek üretime dahil edilmesi hususu büyük önem taşımaktadır.

Sıfır atığın hayata geçirilmesi ile birlikte;

- Verimliliğin artması,
- Geri dönüşüm sayesinde üretim maliyetlerinin azalması,
- Doğal kaynakların tükenmesi sorununun önüne geçilmesi,
- Çevre koruma bilincinin oluşturulması, gelecek kuşaklara aktarılması ve rutin bir davranış haline gelmesi,
- Hava kirliliğinin belirli bir düzeyde önüne geçilmesi gibi pek çok kazanımın gerçekleşmesi beklenmektedir.

T.C Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 2017 yılında atık yönetimi sağlayarak gelecekte oluşabilecek sıkıntıların önüne geçebilmek adına hayata geçirilen “Sıfır Atık” projesi ilk olarak bakanlığın ana hizmet binasında aşamalı olarak uygulanmaya başlatılmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ardından Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde hayata geçirilen projenin tüm Türkiye'de uygulanması için gerekli çalışmalar başlatılmış olup, 2023 yılına kadar tüm kurum ve kuruluşların bu sisteme geçmeleri hedeflenmektedir.

Projenin hayata geçirileceği alanlar;

- Kamu kurum/kuruluşları
- Alışveriş merkezleri
- Hastaneler
- Eğitim kurumları,

- Alışveriş merkezleri
- Eğlenme ve dinlenme tesisleri
- Büyük iş yerleri

3. SIFIR ATIK SİSTEMİ NASIL KURULUR?

Sıfır atık projesinin hayata geçirilmesi noktasında uygulanması gereken 7 aşama bulunmaktadır. Bu aşamaların her biri projenin amacı doğrultusunda israfın önlenmesi, verimin artırılması ve mevcut kaynakların en uygun şekilde kullanılmasını hedeflemektedir. Bu maddeler şunlardır:

- Odak Noktaların Belirlenmesi:** Kurumdaki sıfır atık yönetim sisteminin kurulmasından, etkin ve verimli bir şekilde uygulanmasından, izlenmesinden, bilgi akışının sağlanmasından, raporlama kısmından sorumlu olacak personeller belirlenmelidir. Bu kişiler sıfır atık yönetimini sağlayacak ekibin başında olması beklenmektedir.
- Mevcut Durum Tespiti:** Kurumun çevreci olma konusunda yüklenmiş sorumluluğun ne düzeyde olduğu tespit edilmeli,
- Planlama:** Mevcut doğal kaynakların kullanılması konusunda nasıl bir yol ve yöntem izleneceğinin planlanması, buna yönelik kurum içi çalışanlarına eğitim takvimi hazırlanmalıdır.
- İhtiyaçların Belirlenmesi ve Temini:** Kurumdaki her birim dikkate alınarak ihtiyaç duyulacak tüm ekipmanlar belirlenmeli, listelenmeli ve uygulamaya başlanmadan temin edilmelidir.
- Eğitim ve Bilinçlendirme:** Ekipmanların temini tamamlandıktan sonra, uygulamaya geçilmeden önce hedef kitlelere yönelik uygulamalı eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.
- Uygulama:** Temin edilen biriktirme ekipmanları personellerin kolayca ulaşabileceği noktalara, uygun aralıklarla yerleştirilmelidir. Ekipmanlara göre tasarlanmış bilgilendirme afişleri, ekipmanları üstüne, kolayca görülebilecek şekilde asılmalıdır. Biriktirme ekipmanı ve tanıtım materyallerinde renk skalasına dikkat edilmelidir.
- Raporlama:** Her ay mutlaka çalışmalar düzenli olarak izlenmeli, varsa uygulamanın aksayan yönleri, eksiklikler veya geliştirilecek taraflar rapor edilmeli ve gerekli önlemler alınmalıdır.

3.1. Sıfır Atık Projesinde Renkler

Sıfır atık projesinde dikkat edilmesi gereken birtakım renkler bulunmaktadır. Bu renkler ve anlamları şunlardır:

- Mavi Renk Grubu: Kâğıt Atıklar
- Sarı Renk Grubu: Plastik Atıklar
- Siyah Renk Grubu: Geri Dönüştürülemeyen Atıklar
- Beyaz Renk Grubu: Yemek Atıkları
- Mor Renk Grubu: Ekmek Atıkları
- Yeşil Renk Grubu: Cam Atıklar
- Gri Renk Grubu: Metal Atıklar
- Şeffaf Renk Grubu: Tehlikeli Atıklar ve Elektronik Atıklar
- Kahverengi Renk Grubu: Organik Atıklar
- Tıbbi atıklar için, Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında poşetlerde kırmızı, kova ve konteynerlerde turuncu rengin kullanılması zorunlu kılınmıştır.

4. SIFIR ATIK PROJESİNİN KAZANIMLARI

Sıfır atık projesini ilk uygulamaya başlayan kurum olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Ana Hizmet Binasında gerçekleştirilen uygulama neticesinde 2017 yılı içerisinde;

- 70 ton kâğıt-karton atığı,
- 17 ton plastik atık,
- 4 ton cam atık,
- 2 ton metal atık,
- 1 ton yemek ve ekmek atığı,
- 2,5 ton organik atık,
- 100 kg ahşap atığı,
- 2 kg tekstil atığı,
- 120 kg iri hacimli atık olmak üzere yaklaşık 97 ton tehlikesiz atık,
- 120 kg elektronik atık,
- 136 kg atık pil,
- 25 kg atık akümülatör,
- 1100 L bitkisel atık yağ,
- 780 L madeni yağ,
- 110 kg tıbbi atık ilaç,
- 1,5 kg tıbbi atık ilaç,
- 70 kg tehlikeli maddelerle kontamine olmuş ambalaj atığı,
- 35 kg tehlikeli maddelerle kontamine olmuş temizleme bezleri ve filtre malzemeleri,
- 70 kg atık toner-kartuş,
- 175 kg atık floresan olmak üzere yaklaşık 2,5 ton tehlikeli atık oluşmuştur.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından toplanan bu atıklar, türlerine göre kaynağında ayrı ve sistematik bir şekilde toplanmış, öncelikle atık geçici depolama alanına daha sonra ise belirli periyotlar ile geri kazanım/bertaraf tesislerine gönderilmiştir.

Bakanlık binasında Sıfır Atık Yönetim Planı doğrultusunda sadece değişen alışkanlıklar sayesinde;

- 1200 ağacın kesilmesi önlenmiş,
- 14 ton sera gazı salınımı azaltılmış,
- 270 varil petrolün ve 7 ton doğal kaynağın kullanımı engellenmiş,
- 500 m³düzenli depolama alanından tasarruf edilmiş,
- 1 ton kompost, 560 L baz yağ ve 1000 L biyodizel elde edilmiştir.

5. SONUÇ

Sıfır atık projesinin yaygınlaşması ile birlikte çevre koruma bilincinin kurum bünyesinde gelişmesine katkı sağlayacağından çalışanların “duyarlı tüketici” duygusuna sahip olmaları hedeflenmektedir.

Ankara’da başlanan Sıfır Atık Projesinin, 2023 yılına kadar aşamalı olarak tüm Türkiye’de hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Sıfır atık projesinin hayata geçirilebilmesi için hazırlanan Sıfır Atık Yönetimi Eylem Planı ile uygulamanın 2018 yılı itibari ile aşamalı olarak kamu kurumlarında, belediye hizmet binalarında, askeri birliklerde, terminallerde (havaalanı, otopark, tren garları vb.), eğitim kurumlarında (üniversiteler, okullar, yurtlar), alışveriş merkezlerinde, hastanelerde, eğlen-dinlen tesislerinde (oteller, restoranlar vb.) ve büyük iş yerlerinde uygulamaya geçilmesi hedeflenmektedir.

Sıfır Atık Yönetimi Eylem Planı, 2018 yılından 2023 yılına kadar uygulanacak strateji ve eylemleri içermektedir. Sıfır Atık Yönetimi Eylem Planı, aşamalı olarak başlatılacak ve 2023 yılında tüm Türkiye’de uygulamaya geçilecektir.

6. KAYNAKÇA

- <http://sifiratik.gov.tr/SifirAtik/Nedir>
- <http://ekolojist.net/sifir-atik-projesi-hakkinda/>
- <http://www.istac.istanbul/tr/kurumsal/sifir-atik>
- https://webdosya.csb.gov.tr/db/kirklareli/menu/sifir-atik-projesi-2017-faaliyet-raporu_20181009033422.pdf
- <http://webdosya.csb.gov.tr/db/sifiratik/icerikler/k-tapc-k-2017-1-20180129130757.pdf>
- <https://www.milliyetemlak.com/dergi/sifir-atik-nedir-evde-nasil-uygulanir/>